

Ministerstwo Sprawiedliwości

Rada do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości

Załącznik nr 6

do Protokołu z 3. Posiedzenia

Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości

dn. 06 czerwca 2025 r. w Warszawie,

Ministerstwo Sprawiedliwości, Aleje Ujazdowskie 11

Uchwała nr 11/2025

Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości

z dnia 6 czerwca 2025 roku

w sprawie rekomendacji nowelizacji Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego w zakresie zmiany brzmienia Art. 28.

§ 1

Na podstawie §2 ust. 3 Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 marca 2025 w sprawie Powołania Rady do spraw ławników przy Ministrze Sprawiedliwości oraz §2 ust. 3 Regulaminu Pracy Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości Rada uchwala rekomendację nowelizacji Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego w zakresie zmiany brzmienia Art. 28 poprzez przywrócenie zasady zgodnie z którą na rozprawie głównej sąd orzeka w składzie jednego sędziego i dwóch ławników.

Stan obecny:

„Art. 28. § 1. Na rozprawie głównej sąd orzeka w składzie jednego sędziego, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. Sędzia ma prawa i obowiązki przewodniczącego.

§ 2. W sprawach o zbrodnie sąd orzeka w składzie jednego sędziego i dwóch ławników.

§ 3. Ze względu na szczególną zawłość sprawy lub jej wagę sąd pierwszej instancji może postanowić o jej rozpoznaniu w składzie trzech sędziów albo jednego sędziego i dwóch ławników.

§ 4. W sprawach o przestępstwa, za które ustawa przewiduje karę dożywotniego pozbawienia wolności, sąd orzeka w składzie dwóch sędziów i trzech ławników.”

Stan rekomendowany:

„Art. 28. § 1. Na rozprawie głównej sąd orzeka w składzie jednego sędziego i dwóch ławników, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. Sędzia ma prawa i obowiązki przewodniczącego.

§ 2. Ze względu na szczególną zawłość sprawy lub jej wagę sąd pierwszej instancji może postanowić o jej rozpoznaniu w składzie trzech sędziów.

§ 3. W sprawach o przestępstwa, za które ustawa przewiduje karę dożywotniego pozbawienia wolności, sąd orzeka w składzie dwóch sędziów i trzech ławników.”

Prof. UAM dr hab. Piotr W. Juchacz

Przewodniczący Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości

Załącznik do Uchwały nr 11/2025: Uzasadnienie

Uzasadnienie do Uchwały nr 11/2025

Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości
z dnia 6 czerwca 2025 roku

**w sprawie rekomendacji nowelizacji Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks
postępowania karnego w zakresie zmiany brzmienia Art. 28.**

Rada do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości w Uchwale nr 11/2025 rekomenduje nowelizację Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego w zakresie zmiany brzmienia Art. 28 poprzez przywrócenie priorytetu zasady kolegialności orzekania oraz przywrócenie realizacji zasady udziału czynnika społecznego w orzekaniu w sprawach karnych w pierwszej instancji przez ponowne wprowadzenie zasady rozpoznawania spraw karnych w pierwszej instancji przez sąd w składzie jednego sędziego i dwóch ławników [sędziów społecznych].

Budowa obywatelskiego wymiaru sprawiedliwości wymaga powrotu do szerokiego udziału obywateli w jego sprawowaniu, to zaś oznacza poszerzenie kognicji sędziów społecznych w sprawach karnych.

Rada pragnie w tym kontekście przywołać art. III *Europejskiej Karty Sędziów Społecznych* (European Charter of Lay Judges):

„Prawo do udziału obywateli w wymierzaniu sprawiedliwości jest elementem emancypacji obywatelskiej i podstawową zasadą w każdym społeczeństwie demokratycznym. Przyczynia się to do zwiększenia wiarygodności i zrozumiałości postępowań i wyroków, a tym samym zwiększa zaufanie do systemu prawnego. Sędziowie społeczni wnoszą do wymiaru sprawiedliwości cenne, szerokie doświadczenie życiowe i znajomość natury ludzkiej. Stanowi to również środek do poprawy efektywności wymiaru sprawiedliwości i zwiększenia akceptacji dla wydawanych decyzji.”

Rada uznaje, że przeprowadzona w 2007 roku reforma wymiaru sprawiedliwości z jednej strony nastawiona na ograniczenie kontroli społecznej wymiaru sprawiedliwości, z drugiej strony motywowana czynnikami ekonomicznymi, a także nie popartymi żadnymi badaniami empirycznymi przypuszczeniami dotyczącymi wzrostu efektywności orzekania wraz z usunięciem ławników z orzekania w sprawach karnych w pierwszej instancji nie doprowadziła do przyspieszenia postępowań, jednakże przyczyniła się do widocznego i trwającego do dzisiaj osłabienia zaufania obywateli do wymiaru sprawiedliwości.

Rada do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości rekomenduje wymienione w Uchwale nr 11/2025 zmiany w zgodzie z szerszym projektem upodmiotawiającej obywateli reformy wymiaru sprawiedliwości, zgodnie z którym budowa bezstronnego, sprawnego i posiadającego legitymację społeczną obywatelskiego wymiaru sprawiedliwości wymaga przywrócenia priorytetu zasady kolegialności orzekania oraz przywrócenia realizacji zasady szerokiego udziału czynnika społecznego w orzekaniu, w tym przypadku w sprawach karnych w pierwszej instancji.

[Oprac. PW]